

*Sygn. akt I C 601/18*

## WYROK

### W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

**Dnia 4 września 2019 roku**

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie I Wydział Cywilny

w składzie:

**Przewodniczący: SSR Radosław Florek**

**Protokolant: Marta Chęcińska**

po rozpoznaniu w dniu 21 sierpnia 2019 roku w Dzierżoniowie

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. F. (1)**

przeciwko (...) **Spółce Akcyjnej w W.**

**o zadośćuczynienie pieniężne w kwocie 8 500 zł i odszkodowanie w kwocie 100 zł**

I. zasądza od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki A. F. (1) **8600 zł** (osiem tysięcy sześćset złotych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od 8 500 zł od 11 stycznia 2018 roku do dnia zapłaty i od 100 zł od 17 kwietnia 2018 roku do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki A. F. (1) **3597 zł** tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazuje stronie pozwanej (...) Spółce Akcyjnej w W. zapłacić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie **361,29 zł** tytułem zwrotu wydatków tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa;

V. nakazuje stronie pozwanej (...) Spółce Akcyjnej w W. zapłacić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie **150 zł** tytułem uzupełnienia opłaty od pozwu.

Sygn. akt **I C 601/18**

## UZASADNIENIE

### **CZĘŚĆ WSTĘPNA**

1. Powódka A. F. (1) wystąpiła o zasądzenie na jej rzecz od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. 5500 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę doznaną w wypadku z 3 kwietnia 2017 roku wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 15 grudnia 2017 roku do dnia zapłaty oraz 100 zł tytułem zwrotu kosztów jej leczenia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty.

Na uzasadnienie tego żądania wskazała, że 3 kwietnia 2017 roku kierujący pojazdem marki F. o numerze rejestracyjnym (...) stracił panowanie nad prowadzonym pojazdem, zjechał na przeciwległy pas ruchu i zderzył się z prawidłowo jadącym pojazdem marki T. o numerze rejestracyjnym (...), co doprowadziło do zderzenia tego ostatniego samochodu z jadącym w tym samym kierunku samochodem marki V. o numerze rejestracyjnym (...).

Podawała, że kierowała pojazdem marki T. o numerze rejestracyjnym (...), a pojazd marki F. o numerze rejestracyjnym (...) w dniu zdarzenia posiadał w pozwanej Spółce obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Oświadczyła, że w wyniku tegoż wypadku doznała skręcenia i naderwania odcinka szyjnego kręgosłupa, wstrząśnienia mózgu, stłuczenia ściany brzucha i urazu podudzia lewego, a w związku z tym leczyła się u chirurga i neurologa oraz przechodziła rehabilitację. Podawała, że stwierdzono u niej zespół stresu pourazowego i musiała podjąć leczenie psychiatryczne. Wskazała, że pismem z 6 grudnia 2017 roku wystąpiła do strony pozwanej o przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego w kwocie 15 000 zł i zwrotu kosztów leczenia w kwocie 1855,82 zł, a pozwana Spółka decyzją z 14 grudnia 2017 roku przyznała jej zadośćuczynienie pieniężne w kwocie 500 zł i zwrot kosztów leczenia w kwocie 1855,82 zł. Podkreśliła, że nadal odczuwa bóle głowy i odcinka szyjnego kręgosłupa oraz nie odzyskała pełnej sprawności i nie może normalnie funkcjonować w życiu codziennym. Wskazała, że ma silne stany lękowe, zaburzenia snu i występuje u niej drażliwość oraz podała, iż przebywała na zwolnieniu lekarskim w okresie od 4 kwietnia do 31 września 2017 roku oraz wymagała niemalże stałej opieki. Oświadczyła, że nie może prowadzić własnej działalności gospodarczej, która wymaga dużego wysiłku fizycznego oraz ograniczyła aktywność fizyczną. Podawała, że w świetle całokształtu okoliczności sprawy zasadne jest żądanie przyznania jej dodatkowo zadośćuczynienia pieniężnego w kwocie 5500 zł. Wskazała, że domaga się również zapłaty 100 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia obejmujących opłatę za konsultację psychiatryczną.

2.W odpowiedzi na pozew z 27 marca 2018 roku, strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Motywuując swoje stanowisko zakwestionowała żądanie zasądzenia zadośćuczynienia pieniężnego co do zasady, jak i co do wysokości jako rażąco wygórowane i nieusprawiedliwione. Podawała, że na skutek przedmiotowego wypadku powódka doznała powierzchownego i przemijającego urazu kręgosłupa szyjnego i stłuczenia głowy, a zgłaszane przez nią dolegliwości miały niewielkie nasilenie. Podkreśliła, że powódka nie doznała trwałych następstw tego wypadku. Odnośnie do żądania zwrotu kosztów leczenia zarzuciła, że prywatna konsultacja psychiatryczna nie była zasadna, gdyż powódka mogła skorzystać z publicznych świadczeń zdrowotnych.

3.W piśmie procesowym z 21 marca 2019 roku, powódka rozszerzyła żądanie pozwu w zakresie zadośćuczynienie pieniężnego o 3000 zł i zażądała z tego tytułu zasądzenia 8500 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie licznymi od 15 grudnia 2017 roku do dnia zapłaty.

Na uzasadnienie zmiany żądania pozwu wskazała, że w ocenie biegłego z zakresu psychiatrii wystąpił u niej długotrwały uszczerbek na zdrowiu wynoszący 5%, a uraz kręgosłupa szyjnego doznany z tym wypadku może przyspieszyć pojawienie się zmian zwyrodnieniowych.

4.W piśmie procesowym z 5 kwietnia 2019 roku, pozwana Spółka wniosła o oddalenie powództwa także w rozszerzonym zakresie i podtrzymała dotychczasowe stanowisko w sprawie.

## **STAN FAKTYCZNY**

### ***1.Czyn niedozwolony***

1.W dniu 3 kwietnia 2017 roku, na drodze pomiędzy D. a P., kierujący samochodem dostawczym marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...) stracił panowanie nad prowadzonym pojazdem, zjechał na przeciwległy pas ruchu i zderzył się z prawidłowo jadącym pojazdem marki T. (...) o numerze rejestracyjnym (...), co doprowadziło do zderzenia tego ostatniego samochodu z jadącym w tym samym kierunku samochodem marki V. (...) o numerze rejestracyjnym (...). W trakcie tego zdarzenia powódka A. F. (1) kierowała pojazdem marki T. (...) o numerze rejestracyjnym (...),

**Dowód:** odpis postanowienia o umorzeniu dochodzenia z 20 kwietnia 2017 roku - k. 11-12,

odpis oświadczenia dotyczącego okoliczności zdarzenia drogowego z 28 kwietnia 2017 roku - akta szkody o numerze (...),

zeznania świadka J. F. - k. 64,

przesłuchanie powódki A. F. (2) - k. 64.

## **II. Umowa ubezpieczenia**

1. W okresie od 7 stycznia 2017 roku do 6 stycznia 2018 roku, samochód dostawczy marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...), był objęty umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych zawartą ze stroną pozwaną (...) Spółką Akcyjną w W..

**Dowód:** odpis szczegółów polisy - akta szkody o numerze (...).

## **III. Uszkodzenie ciała i rozstrój zdrowia oraz ich skutki**

1. Przed tym wypadkiem powódka nie cierpiała na żadne choroby i nie uskarżała się na żadne dolegliwości.

**Dowód:** zeznania świadka J. F. - k. 64,

przesłuchanie powódki A. F. (2) - k. 64.

2. W wyniku tegoż zdarzenia powódka doznała urazu skrętnego kręgosłupa szyjnego, powierzchniowego urazu głowy, stłuczenia brzucha i klatki piersiowej oraz urazu kończyny dolnej prawej.

**Dowód:** opinia pisemna biegłej sądowej z zakresu neurologii J. W. z 13 września 2018 roku - k. 82-90,

opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu (...) z 24 stycznia 2019 roku - k. 130-134,

przesłuchanie powódki A. F. (2) - k. 64.

3. Po tym wypadku wystąpił u niego także zespół stresu pourazowego.

**Dowód:** opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu psychiatrii M. Ż. z 11 października 2018 roku - k. 105-112,

ustne wyjaśnienia opinii pisemnej biegłego sądowego z zakresu psychiatrii M. Ż. - k. 170.

4. Powódka stosowała kołnierz ortopedyczny przez cztery tygodnie.

**Dowód:** opinia pisemna biegłej sądowej z zakresu neurologii J. W. z 13 września 2018 roku - k. 82-90.

5. W związku z doznanymi urazami powódka odczuwała znaczne dolegliwości bólowe przez okres kilku tygodni. Stosował wówczas środki przeciwbólowe.

**Dowód:** opinia pisemna biegłej sądowej z zakresu neurologii J. W. z 13 września 2018 roku - k. 82-90,

opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu (...) z 24 stycznia 2019 roku - k. 130-134,

zeznania świadka J. F. - k. 64,

przesłuchanie powódki A. F. (2) - k. 64.

6. W tym okresie odczuwała ograniczenia w wykonywaniu codziennych czynności, w tym czynności higienicznych. W związku z tym wymagała pomocy osób trzecich przy niektórych czynnościach.

**Dowód:** opinia pisemna biegłej sądowej z zakresu neurologii J. W. z 13 września 2018 roku - k. 82-90,

opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu (...) z 24 stycznia 2019 roku - k. 130-134,

zeznania świadka J. F. - k. 64,

przesłuchanie powódki A. F. (2) - k. 64.

7. W czerwcu i lipcu 2017 roku przechodziła zabiegi rehabilitacyjne obejmujące prądy tens i krioterapię.

**Dowód:** skierowanie z 19 czerwca 2017 roku - k. 27,

oświadczenie z 27 lipca 2017 roku - k. 28,

opinia pisemna biegłej sądowej z zakresu neurologii J. W. z 13 września 2018 roku - k. 82-90,

opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu (...) z 24 stycznia 2019 roku - k. 130-134,

zeznania świadka J. F. - k. 64,

przesłuchanie powódki A. F. (2) - k. 64.

8. Przebywała na zwolnieniu lekarskim przez około sześć miesięcy.

**Dowód:** opinia pisemna biegłej sądowej z zakresu neurologii J. W. z 13 września 2018 roku - k. 82-90,

opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu (...) z 24 stycznia 2019 roku - k. 130-134,

zeznania świadka J. F. - k. 64,

przesłuchanie powódki A. F. (2) - k. 64.

9. Przez ten okres pozostawała pod opieką neurologa i chirurga. Leczenie polegało na stosowaniu kołnierza ortopedycznego i unikaniu obciążeń oraz stosowaniu środków farmakologicznych, a także zabiegach rehabilitacyjnych.

**Dowód:** odpisy dokumentacji medycznej - k.14-26 i 29,

opinia pisemna biegłej sądowej z zakresu neurologii J. W. z 13 września 2018 roku - k. 82-90,

opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu (...) z 24 stycznia 2019 roku - k. 130-134,

zeznania świadka J. F. - k. 64,

przesłuchanie powódki A. F. (2) - k. 64.

10. W okresie od maja 2017 roku do stycznia 2018 roku powódka leczyła się psychiatrycznie. Leczenie polegało na stosowaniu farmakoterapii i psychoterapii.

**Dowód:** odpis historii choroby z poradni zdrowia psychicznego - k. 30-33,

opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu psychiatrii M. Ź. z 11 października 2018 roku - k. 105-112,

zeznania świadka J. F. - k. 64,

przesłuchanie powódki A. F. (2) - k. 64.

11. W sferze psychicznej skutki tegoż wypadku osłabiły ogólną aktywność fizyczną, psychiczną i umysłową powódki, zmniejszyły poziom jej zainteresowań, satysfakcję z życia osobistego, przyczyniły się do ograniczenia jej kontaktów towarzyskich, a także osłabiły zdolność do efektywnego rozwiązywania problemów życiowych.

**Dowód:** opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu psychiatrii M. Ż. z 11 października 2018 roku - k. 105-112.

12. Obecnie powódka może bez ograniczeń wykonywać obowiązki zawodowe, rodzinne i społeczne. Z uwagi na przebyty uraz kręgosłupa nie wymaga specjalistycznego leczenia, ani rehabilitacji.

**Dowód:** opinia pisemna biegłej sądowej z zakresu neurologii J. W. z 13 września 2018 roku - k. 82-90.

13. Nadal jednak powinna kontynuować leczenie psychiatryczne przede wszystkim w zakresie psychoterapii, a w przypadku zaostrzenia objawów farmakoterapię.

**Dowód:** opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu psychiatrii M. Ż. z 11 października 2018 roku - k. 105-112,

ustne wyjaśnienia opinii pisemnej biegłego sądowego z zakresu psychiatrii M. Ż. - k. 170.

14. Z punktu widzenia neurologicznego i ortopedycznego powódka nie doznała długotrwałego, ani trwałego uszczerbku na zdrowiu.

**Dowód:** opinia pisemna biegłej sądowej z zakresu neurologii J. W. z 13 września 2018 roku - k. 82-90,

opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu (...) z 24 stycznia 2019 roku - k. 130-134.

15. W zakresie zdrowia psychicznego powódka doznała długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wynoszącego 5%.

**Dowód:** opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu psychiatrii M. Ż. z 11 października 2018 roku - k. 105-112.

16. Rokowania co do stanu zdrowia powódki w przyszłości w zakresie doznanych obrażeń ciała są korzystne. Nie można jednak wykluczyć, że mogą wystąpić w przyszłości powikłania w postaci przyspieszenia zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa. Ich wystąpienie jest jednak mało prawdopodobne. Aby tego uniknąć powódka powinna codziennie wykonywać ćwiczenia odciążające kręgosłup.

**Dowód:** opinia pisemna biegłej sądowej z zakresu neurologii J. W. z 13 września 2018 roku - k. 82-90,

opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu (...) z 24 stycznia 2019 roku - k. 130-134.

17. Rokowania na całkowity powrót do zdrowia psychicznego są pozytywne. Nie ma niebezpieczeństwa pojawienia się w przyszłości innych zaburzeń psychicznych związanych z tym wypadkiem przy systematycznym i regularnym leczeniu psychiatrycznym i opiece psychologicznej.

**Dowód:** opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu psychiatrii M. Ż. z 11 października 2018 roku - k. 105-112.

#### **IV. Koszty leczenia**

1. W dniu 31 stycznia 2018 roku powódka odbyła konsultacje psychiatryczne.

**Dowód:** odpis historii choroby z poradni zdrowia psychicznego - k. 30-33.

2. Z tego tytułu poniosła wydatek w kwocie 100 zł.

**Dowód:** odpis rachunku nr (...) z 31 stycznia 2018 roku - k. 39,

przesłuchanie powódki A. F. (2) - k. 64.

3. Z punktu widzenia medycznego konsultacja była konieczna, a jej koszt uzasadniony.

**Dowód:** opinia pisemna biegłego sądowego z zakresu psychiatrii M. Ż. z 11 października 2018 roku - k. 105-112.

4. Terminy wizyt u psychiatry w ramach publicznej służby zdrowia był odległy.

**Dowód:** zeznania świadka J. F. - k. 64,

przesłuchanie powódki A. F. (1) - k. 64.

#### **IV. Zawiadomienie o szkodzie**

1. Pismem z 6 grudnia 2017 roku, pełnomocnik powódki zawiadomił pozwaną Spółkę o szkodzie na osobie doznanej przez nią wskutek przedmiotowego wypadku drogowego i zażądał przyznania powódce zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę w kwocie 15 000 zł.

**Dowód:** odpis pisma pełnomocnika powoda do strony pozwanej z 6 grudnia 2017 roku - akta szkody o numerze (...),  
odpis pełnomocnictwa - akta szkody o numerze (...).

2. Pismo to zostało doręczone stronie pozwanej 11 grudnia 2017 roku.

**Dowód:** odpis koperty - akta szkody o numerze (...).

#### **V. Przyznane zadośćuczynienie pieniężne**

1. W dniu 14 grudnia 2017 roku, pozwana Spółka przyznała powódce zadośćuczynienie pieniężne w kwocie 500 zł.

**Dowód:** odpis pisma strony pozwanej do pełnomocnika powódki z 14 grudnia 2017 roku - akta szkody o numerze (...),

odpis pisma strony pozwanej do powódki z 14 grudnia 2017 roku - akta szkody o numerze (...),

zeznania świadka J. F. - k. 64,

przesłuchanie powódki A. F. (2) - k. 64.

### **ROZWAŻANIA PRAWNE**

#### **I. Czyn niedozwolony (punkt I wyroku)**

1. Wedle przepisu art. 436 § 2 zd. 1 k.c., w razie zderzenia się mechanicznych środków komunikacji poruszanych za pomocą sił przyrody ich samoistni posiadacze mogą wzajemnie żądać naprawienia poniesionych szkód tylko na zasadach ogólnych. Przepis art. 415 k.c. stanowi, że kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.

2. W dniu 3 kwietnia 2017 roku, na drodze pomiędzy D. a P., kierujący samochodem dostawczy marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...) stracił panowanie nad prowadzonym pojazdem, zjechał na przeciwległy pas ruchu i zderzył się z prawidłowo jadącym pojazdem marki T. (...) o numerze rejestracyjnym (...), którym poruszała się powódka A. F. (1), co doprowadziło do zderzenia tego ostatniego samochodu z jadącym w tym samym kierunku samochodem marki V. (...) o numerze rejestracyjnym (...).

3. Za wszelkie szkody związane z tym zdarzeniem ponosił odpowiedzialność samoistny posiadacz pojazdu marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...), albowiem do przedmiotowego wypadku doszło w wyniku zawinionego działania kierowcy tego samochodu. Pozwana Spółka tego nie kwestionowała.

#### **II. Odpowiedzialność ubezpieczyciela (punkt I wyroku)**

1.Przepis art. 822 § 1 k.c. stanowi, że przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony.

2.Odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej regulują przepisy szczególne, a mianowicie przepisy Ustawy z dnia 22 marca 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jednolity - Dz.U. z 2013 roku, poz. 392 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o ubezpieczeniach obowiązkowych”. Wedle przepisu art. 34 ust. 1 tej ustawy, z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Przepis art. 35 wskazanej ustawy stanowi z kolei, że tym ubezpieczeniem jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu, natomiast zgodnie z przepisem art. 36 ust. 1 zd. 1 odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

3.W dniu zdarzenia samochód marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...), był objęty umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych zawartą ze stroną pozwaną (...) Spółką Akcyjną w W..

4.W takim samym zakresie jak sprawca szkody, na podstawie umowy ubezpieczenia, odpowiada za skutki tego wypadku pozwana Spółka.

### **III. Zadośćuczynienie pieniężne (punkt I wyroku)**

1.Wedle przepisu art. 444 § 1 zd. 1 k.c., w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wynikiłe z tego powodu koszty. Z kolei przepis art. 445 § 1 k.c. stanowi, że w wypadkach przewidzianych w artykule poprzedzającym sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

2. W cytowanym unormowaniu chodzi o krzywdę ujmowaną jako cierpienie fizyczne (ból i inne dolegliwości) i cierpienia psychiczne (ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia w postaci np. zeszpecenia, niemożności uprawiania działalności artystycznej, naukowej, wyłączenia z normalnego życia itp.), a więc doznany przez poszkodowanego uszczerbek niemajątkowy. Zadośćuczynienie pieniężne ma na celu przede wszystkim złagodzenie tych cierpień. Winno ono mieć w związku z tym charakter całościowy i obejmować wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne, zarówno już doznane, jak i te, które zapewne wystąpią w przyszłości (a więc prognozy na przyszłość). Przy ocenie „odpowiedniej sumy” należy brać pod uwagę wszystkie okoliczności danego wypadku mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy, tak aby przyznana poszkodowanemu suma mogła zatrzeć lub co najmniej złagodzić odczucie krzywdy i pomóc poszkodowanemu odzyskać równowagę psychiczną (por. wyrok Sądu Najwyższego z 11 lipca 2000 roku, II CKN 1119/98, LEX nr 50884; wyrok Sądu Najwyższego z 3 lutego 2000 roku, I CKN 969/98, LEX nr 50824; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 3 listopada 1994 roku, III APr 43/94, OSA 1995, nr 5, poz. 41; uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 8 grudnia 1973 roku, III CZP 37/73, OSNC 1974, nr 9, poz. 145). W szczególności uwzględniać należy nasilenie cierpień, długotrwałość choroby, rozmiar kalectwa, trwałość następstw zdarzenia oraz konsekwencje uszczerbku na zdrowiu w życiu osobistym i społecznym poszkodowanego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 11 lipca 2013 roku, I ACA 195/13, LEX nr 1363278; wyrok Sądu Najwyższego z 10 czerwca 1999 roku, II UKN 681/98, OSNAP 2000, nr 16, poz. 626). Zadośćuczynienie ma więc przede wszystkim charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. Wysokość ta nie może być jednak nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa, a więc powinna być utrzymana w rozsądnych granicach (por. wyrok Sądu Najwyższego z 26 lutego 1962 roku, 4 CR 902/61, OSNCP 1963, nr 5, poz. 107; wyrok

Sądu Najwyższego z 24 czerwca 1965 roku, I PR 203/65, OSPiKA 1966, na 4, poz. 92; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 8 marca 2013 roku, I ACa 26/13, LEX nr 1293609; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 17 lipca 2013 roku, I ACa 602/13, LEX nr 1353806). Z tych też względów posługiwanie się jedynie tabelami procentowego uszczerbku na zdrowiu i stawkami za każdy procent trwałego uszczerbku dla rozstrzygnięcia zasadności roszczenia o zadośćuczynienie i jego wysokości, znajduje jedynie orientacyjnie zastosowanie i nie wyczerpuje tej oceny (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 24 lipca 2013 roku, I ACa 715/13, LEX nr 1363003; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 21 lutego 2013 roku, I ACa 1186/12, LEX nr 1313304; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 18 lutego 1998 roku, I ACa 715/97, OSA 1999, nr 2, poz. 7).

3. W wyniku przedmiotowego wypadku powódka doznała urazu skrętnego kręgosłupa szyjnego, powierzchniowego urazu głowy, stłuczenia brzucha i klatki piersiowej oraz urazu kończyny dolnej prawej. Nie były to nieistotne obrażenia, które nie miałyby żadnego znaczenia z punktu widzenia jej stanu zdrowia.

4. W związku z obrażeniami ciała powódka odczuwała znaczne dolegliwości bólowe przez okres kilku tygodni. W tym czasie była ograniczona w wykonywaniu codziennych czynności, w tym czynności higienicznych, a w związku z tym wymagała pomocy osób trzecich przy niektórych czynnościach. Omawiane obrażenia ciała spowodowały więc istotne zmiany w jej codziennym funkcjonowaniu we wskazanym okresie.

5. Leczenie tych urazów było długotrwałe, albowiem trwało pół roku. Nie było jednak bardzo uciążliwe, gdyż polegało na stosowaniu kołnierza ortopedycznego i unikaniu obciążeń oraz stosowaniu środków farmakologicznych, a także zabiegach rehabilitacyjnych.

6. Przez okres sześciu miesięcy powódka przebywał na zwolnieniu lekarskim i nie mogła prowadzić działalności gospodarczej, co musiał negatywnie wpłynąć na jej poczucie własnej wartości, jak i też sytuację majątkową jej rodziny.

7. Obecnie powódka nie wymaga leczenia w zakresie doznanych obrażeń ciała i może pracować oraz wykonywać obowiązki rodzinne i społeczne, a w związku z tym wypadkiem nie wystąpił u niej w tym zakresie długotrwały, ani trwały uszczerbek na zdrowiu. Oznacza to, że ten wypadek nie pociągnął za sobą w tym zakresie żadnych negatywnych konsekwencji dla jej życia.

8. Rokowania co do stanu zdrowia powódki w przyszłości w zakresie doznanych obrażeń ciała są korzystne. Mało bowiem prawdopodobne jest, aby w przyszłości wystąpiły u niej powikłania w postaci przyspieszenia zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa, w szczególności, jeżeli powódka będzie codziennie wykonywać ćwiczenia odciążające kręgosłup.

9. W konsekwencji tegoż wypadku u powódki wystąpił także zespół stresu pourazowego. Spowodowało to osłabienie ogólnej aktywności fizycznej, psychicznej i umysłowej powódki, zmniejszyło poziom jej zainteresowań i satysfakcję z życia osobistego, przyczyniło się do ograniczenia jej kontaktów towarzyskich, a także osłabiło zdolność do efektywnego rozwiązywania problemów życiowych. W sposób bardzo istotny ten rozstrój zdrowia wpłynął na jej funkcjonowanie i co ważne nadal wpływa. Należy przy tym podkreślić, że nie ma racji strona pozwana twierdząc, iż takie zaburzenia nie mogły wystąpić przy tak mało istotnym zdarzeniu drogowym (k. 126 akt). Biegły sądowy z zakresu psychiatrii M. Ż. w ustnych wyjaśnieniach wskazał bowiem i fachowo wyjaśnił, że charakter zdarzenia wywołujące poczucie zagrożenia nie ma w tym zakresie żadnego znaczenia (k. 179-180 akt).

10. W związku z wystąpieniem zespołu stresu pourazowego powódka musiała przeprowadzić długotrwałe leczenie psychiatryczne w okresie od maja 2017 roku do stycznia 2018 roku. Leczenie to polegało na stosowaniu farmakoterapii i psychoterapii. Co istotne powódka musi nadal kontynuować to leczenie przede wszystkim w zakresie psychoterapii, a w przypadku zaostrzenia objawów farmakoterapii. Musi to w poważny sposób rzutować na jej funkcjonowanie w życiu codziennym.

11. W zakresie zdrowia psychicznego powódka doznała długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wynoszącego 5%. Jest to znaczny uszczerbek na zdrowiu, choć przemijający.



12. Rokowania na całkowity powrót do zdrowia psychicznego są pozytywne. Nie ma bowiem niebezpieczeństwa pojawienia się w przyszłości innych zaburzeń psychicznych związanych z tym wypadkiem przy systematycznym i regularnym leczeniu psychiatrycznym i opiece psychologicznej.

13. W miarę poważny charakter obrażeń ciała i bardzo istotny rozstrój zdrowia psychicznego, długotrwały i uciążliwy proces leczenia powódki oraz długotrwały i poważny jego wpływ na różne aspekty jej życia, a także nikła możliwość wystąpienia dalszych negatywnych skutków zdrowotnych tego wypadku, świadczą o średnim natężeniu doznanej przez nią krzywdy.

14. Odpowiednia suma tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną przez powódkę krzywdę wynosi 10 000 zł.

15. Mając na względzie, że powódka otrzymała już z tego tytułu 500 zł, należało przyjąć, iż powinna otrzymać dodatkowo 9500 zł.

16. Wedle przepisu art. 321 § 1 k.p.c., sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie.

17. Powódka zażądała zasądzenia dodatkowego zadośćuczynienia pieniężnego w kwocie 8500 zł i Sąd jest związany tym żądaniem, co oznacza, że należało zasądzić jedynie wskazaną kwotę zadośćuczynienia.

#### **IV. Odszkodowanie z tytułu zwrotu kosztów leczenia** (punkt I wyroku)

1. Wedle przepisu art. 444 § 1 zd. 1 k.c., w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty.

2. Odszkodowanie przewidziane w cytowanym przepisie obejmuje wszelkie wydatki pozostające w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, jeżeli są konieczne i celowe. Przykładowo można wymienić koszty leczenia (np. pobytu w szpitalu, konsultacji u wybitnych specjalistów, dodatkowej pomocy pielęgniarskiej, koszty lekarstw itp.), specjalnego odżywiania się, nabycia protez i innych koniecznych aparatów (por. wyrok Sądu Najwyższego z 16 stycznia 1981 roku, I CR 455/80, OSNC 1981, nr 10, poz. 193), wydatki związane z przewozem chorego do szpitala i na zabiegi, z przejazdami osób bliskich w celu odwiedzin chorego w szpitalu, z koniecznością specjalnej opieki i pielęgnacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 października 1973 roku, II CR 365/73, OSNC 1974, nr 9, poz. 147; wyrok Sądu Najwyższego z 7 października 1971 roku, II CR 427/71, OSP 1972, nr 6, poz. 108), koszty zabiegów rehabilitacyjnych, czy przygotowania do innego zawodu (por. G. Bieniek, K. Kołakowski, Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania, tom I, Warszawa 2001, pkt 5 uwag do art. 444 k.c.; W. Czachórski, Zobowiązania. Zarys wykładu, Warszawa 1994, s. 192-193).

3. W dniu 31 stycznia 2018 roku powódka odbyła prywatne konsultacje psychiatryczne, za które zapłaciła 100 zł.

4. Z punktu widzenia medycznego konsultacja była konieczna, a jej koszt uzasadniony.

5. Wbrew twierdzeniom strony pozwanej, powódka musiała skorzystać z prywatnej wizyty u psychiatry. Jest powszechnie znanym faktem, że obecnie nie można szybko uzyskać świadczenia w publicznej służbie zdrowia, gdyż terminy wizyt u specjalistów są odległe. Tak jest również w miejscu zamieszkania powódki, a znalazła to potwierdzenie w dowodach z zeznań świadka J. F. (k. 77 akt) i przesłuchania powódki (k. 80 akt). Wymaga przy tym podkreślenia, że podjęcie takiego prywatnego leczenia zmierza do zmniejszenia szkody, albowiem szybka i regularna pomoc lekarska, pozwala na zaoszczędzenie kosztów ewentualnego pogorszenia stanu zdrowia poszkodowanego w wyniku niepodjęcia w terminie prawidłowego leczenia. Wbrew więc stanowisku pozwanej Spółki, nie można przyjmować, że takie koszty są nieuzasadnione ze względu na możliwość uzyskania pomocy lekarskiej w ramach ubezpieczenia zdrowotnego. Z drugiej strony należy wskazać, że strona pozwana nie podważyła w żaden sposób stanowiska powódki, iż nie mogła ona uzyskać właściwej i terminowej pomocy medycznej w ramach publicznej służby zdrowia.

6. Odszkodowanie z tytułu zwrotu kosztów procesu wynosi 100 zł.

#### **V. Odsetki** (punkty I i II wyroku)

1. Wedle przepisu art. 481 § 1 k.c., jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Odsetki za opóźnienie należą się zarówno bez względu na szkodę poniesioną przez wierzyciela, jak i zawinięcie okoliczności opóźnienia przez dłużnika (por. wyrok Sądu Najwyższego z 13 października 1994 roku, I CRN 121/94, OSNC 1995, nr 1, poz. 21). W świetle przepisów ustawy dłużnik opóźnia się z wykonaniem zobowiązania, gdy nie spełnia świadczenia w terminie oznaczonym w sposób dostateczny lub wynikający z właściwości zobowiązania. Aby dokładnie wyjaśnić wskazaną kwestię konieczne jest odwołanie się do pojęcia wymagalności. Roszczenie o spełnienie świadczenia jest wymagalne wówczas, gdy wierzyciel jest uprawniony do żądania spełnienia świadczenia. Dopóki roszczenie jest niewymagalne, nie zachodzi także opóźnienie, gdyż dłużnik nie jest zobowiązany do świadczenia. O dacie wymagalności decyduje natomiast treść stosunku obligacyjnego łączącego strony. W przypadku zobowiązań terminowych, jeśli dłużnik nie realizuje w terminie swych obowiązków wynikających z treści zobowiązania, opóźnia się ze spełnieniem świadczenia. W takim przypadku data wymagalności roszczenia stanowi jednocześnie datę, od której dłużnik opóźnia się ze świadczeniem. Z mocy przepisów art. 481 k.c. uzasadnia to roszczenie o odsetki. W przypadku z kolei zobowiązań bezterminowych opóźnienie nastąpi dopiero w przypadku niedostosowania się do wezwania wierzyciela żądającego spełnienia świadczenia, chyba że obowiązek jego spełnienia wynika z właściwości zobowiązania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 21 listopada 1995 roku, I ACr 592/95, OSA 1996, nr 10, poz. 48).

2. Przepis art. 481 § 2 zd. 1 k.c. stanowi, że jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych.

3. Zgodnie z przepisem art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. Zdanie 1 ustępu 2 tegoż artykułu stanowi natomiast, że w przypadku, gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa w ust. 1, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania, okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego. W świetle tych przepisów ubezpieczyciel jest obowiązany wypłacić odszkodowanie w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia o szkodzie, a w późniejszym terminie tylko wówczas, gdy nie jest w stanie wcześniej wyjaśnić okoliczności niezbędnych do ustalenia jego odpowiedzialności albo wysokości odszkodowania.

4. W rozpoznawanej sprawie pozwana Spółka nie udowodniła i nawet nie twierdziła, że istniały przeszkody uniemożliwiające wyjaśnienie w ciągu 30 dni okoliczności koniecznych do ustalenia jej odpowiedzialności albo wysokości świadczeń należnych powódce, pomimo działań podejmowanych przez nią ze szczególną starannością (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2011 roku, V CSK 38/11, LEX nr 1129170; wyrok Sądu Najwyższego z 18 listopada 2009 roku, II CSK 257/09, LEX nr 551104). Oznacza to, że powinna spełnić świadczenia przysługujące powódce w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o każdej szkodzie.

5. Pismem z 6 grudnia 2017 roku powódka zawiadomił pozwaną Spółkę o szkodzie na osobie doznanej przez nią wskutek przedmiotowego wypadku drogowego i zażądał przyznania jej zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę w kwocie 15 000 zł, a pismo to zostało doręczone 11 grudnia 2017 roku.

6. Pozwana Spółka powinna wypłacić na rzecz powódki świadczenie z tytułu zadośćuczynienia pieniężnego do 10 stycznia 2018 roku.

7. Od 11 stycznia 2018 roku przysługiwały powódce odsetki ustawowe za opóźnienie naliczane od należnego zadośćuczynienia pieniężnego.

8. Powódka zażądała zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie w tym zakresie od 15 grudnia 2017 roku.

9. Tym samym należało zasądzić je od 11 stycznia 2018 roku i oddalić dalej idące powództwo w tym przedmiocie.

10. W odniesieniu do żądania zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od odszkodowania z tytułem zwrotu kosztów leczenia należy wskazać, że obowiązujące przepisy nakładają na ubezpieczyciela obowiązek wypłaty świadczenia w terminie trzydziestu dni od otrzymania zawiadomienia o szkodzie, jednak nie można uznać, iż pozwana Spółka nie spełnia w tym terminie świadczenia i w efekcie opóźnia się z zapłatą w przypadku roszczeń, które w ogóle nie zostały jej zgłoszone. Ubezpieczyciel nie pozostaje bowiem w opóźnieniu co do kwot, które nie zostały wcześniej zgłoszone przez poszkodowanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 6 lipca 1999 roku, III CKN 315/98, OSNC 2000, nr 2, poz. 31; uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 23 stycznia 2013 roku, I ACa 1134/12, LEX nr 1264390).

11. Powódka nie występowała przed tym procesem do strony pozwanej o zwrot kosztów leczenia w zakresie opłaty za konsultację psychiatryczną z 31 stycznia 2018 roku i takie żądanie sformułowała dopiero wytaczając powództwo w niniejszej sprawie.

12. O tym żądaniu strona pozwana została zawiadomiona z chwilą doręczenia jej odpisu pozwu w tej sprawie czyli w dniu 16 marca 2018 roku (k. 46 akt).

13. Jeżeli zgłoszenie szkody następuje poprzez doręczenie odpisu pozwu, to pozwany ubezpieczyciel powinien rozpoznać zasadność roszczenia, w terminie trzydziestu dni od daty doręczenia odpisu pozwu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 17 kwietnia 2013 roku, VI ACa 1306/12, LEX nr 1344295; wyrok Sądu Najwyższego z 2 marca 2006 roku, I CSK 7/05, LEX nr 179967).

14. Pozwana Spółka powinna spełnić świadczenie w przedmiocie zwrotu kosztów leczenia objętych żądaniem pozwu, w terminie do 16 kwietnia 2018 roku, albowiem dzień 15 kwietnia 2018 roku przypadał na niedzielę (art. 115 k.c.).

15. Od dnia 17 kwietnia 2018 roku przysługiwały powódce odsetki ustawowe za opóźnienie naliczane od należnego odszkodowania z tytułu zwrotu kosztów konsultacji psychiatrycznej.

16. Powódka zażądała zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie w tym zakresie od dnia wytoczenia powództwa czyli 28 lutego 2018 roku.

17. Tym samym należało zasądzić je od 17 kwietnia 2018 roku i oddalić dalej idące powództwo w tym przedmiocie.

## **VI. Koszty procesu** (punkt III wyroku)

1. Wedle przepisu art. 98 § 3 k.p.c., do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

2. Do kosztów procesu poniesionych przez powódkę należało zaliczyć: opłatę stosunkową od pozwu w kwocie 280 zł (k. 42 i 44 akt), opłatę skarbową od odpisu pełnomocnictwa w kwocie 17 zł (k. 41 akt), wynagrodzenie reprezentującego ją adwokata w kwocie 1800 zł i zaliczkę na poczet kosztów opinii biegłych w kwocie 1500 zł (k. 68, 92, 115 i 137 akt), co daje łącznie kwotę 3597 zł.

3. Zgodnie z przepisami art. 100 k.p.c., w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone, przy czym sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich

kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu.

4. W niniejszej sprawie oddalono powództwa jedynie co do niewielkiej części żądania zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie. Tym samym powódka przegrała sprawę w nieznaczej części, a w związku z tym należało stronę pozwaną obciążyć w całości kosztami procesu przez nią poniesionymi.

#### **VII. Wydatki tymczasowo poniesione przez Skarb Państwa** (punkt IV wyroku)

1. Powódka była zobowiązana do pokrycia części wynagrodzenia biegłego sądowego R. B. z tytułu sporządzenia opinii pisemnej w kwocie 361,29 zł, gdyż wniosowała o przeprowadzenie tego dowodu (k. 4 akt).

2. Powódka została wezwana do uiszczenia tej kwoty, w terminie tygodniowym od dnia doręczenia wezwania (k. 137 akt), przy czym wezwanie to zostało doręczone 12 marca 2019 roku (k. 146 akt).

3. Wobec bezskutecznego upływu terminu wydatki w tym przedmiocie tymczasowo poniósł Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie (k. 144-145 akt).

4. W takiej sytuacji należy w drodze analogii zastosować przepisy art. 113 ust. 1 w zw. art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity – Dz.U. z 2018 roku, poz. 300), zwanej dalej "ustawą".

5. Wedle przepisu art. 113 ust. 1 ustawy, kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Natomiast przepis art. 83 ust. 2 ustawy stanowi, że w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie sąd orzeka o poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa wydatkach, stosując odpowiednio przepisy art. 113.

6. W tej sprawie, stosując odpowiednio przepis art. 100 zd. 2 k.p.c., tymi wydatkami należało obciążyć stronę pozwaną.

#### **VIII. Opłata od rozszerzonego żądania pozwu** (punkt V wyroku)

1. Zgodnie z przepisami art. 130<sup>3</sup> § 2 k.p.c., jeżeli obowiązek uiszczenia lub uzupełnienia opłaty powstał na skutek rozszerzenia lub innej zmiany żądania, z innych przyczyn niż wymienione w § 1 tegoż artykułu, albo po wysłaniu odpisu pisma innym stronom, a w braku takich stron, po wysłaniu zawiadomienia o terminie posiedzenia, przewodniczący wzywa zobowiązanego do uiszczenia należnej opłaty w terminie tygodnia, a jeżeli mieszka on lub ma siedzibę za granicą i nie ma w kraju przedstawiciela, w terminie nie krótszym od miesiąca, przy czym w razie bezskutecznego upływu terminu sąd prowadzi sprawę bez wstrzymywania biegu postępowania, a o obowiązku uiszczenia opłaty orzeka w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji, stosując odpowiednio zasady obowiązujące przy zwrocie kosztów procesu.

2. W piśmie z 21 marca 2019 roku, powódka rozszerzyła żądanie pozwu z 5600 zł do 8600 zł (k. 147-149 akt) i wniosła o rozliczenie opłaty od rozszerzonego powództwa w orzeczeniu kończącym postępowanie, a w związku z tym Sąd odstąpił od jej wezwania do jej uiszczenia.

3. Opłata od rozszerzonego żądania pozwu wynosiła 150 zł (3000 zł x 5%).

4. W tej sprawie, stosując odpowiednio przepis art. 100 zd. 2 k.p.c., wskazaną opłatą należało obciążyć pozwaną Spółkę.